

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра публічного управління, менеджменту та маркетингу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ІНІЕУ

Галган Р.А.
2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РЕГІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Ступінь вищої освіти

МАГІСТР

Інститут	Галузь знань	Спеціальність	Спеціалізація
ІНІЕУ	28 Управління та адміністрування	281 Публічне управління та адміністрування	

Робоча програма навчальної дисципліни РЕГІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Розробники: Заблодська І.В., д.е.н., проф., професор кафедри

Чорна О.Ю., к.е.н., доц., доцент кафедри

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ПУММ
Протокол № 2 від "8" 10 2019 р.

Завідувач кафедри:

(Овчаренко Є.І.)
(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри інституту, для якого викладається дисципліна:

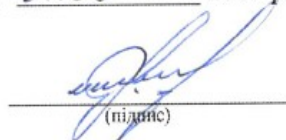

(Овчаренко Є.І.)
(прізвище та ініціали)

"8" жовтня 2019 року

Схвалено методичною радою ННІЕУ
Протокол № 2 від "15" жовтня 2019 року

Голова методичної ради

(Клюс Ю.І.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1 Профіль дисципліни:

Метою викладання дисципліни є формування знань стосовно наукових засад регіональної соціально-економічної політики, теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану та напрямів регіональної соціально-економічної політики, територіальної та галузевої структури господарського комплексу при раціональному використанні всіх видів ресурсів; вміння аналізу, оцінки і розробки заходів для ефективного управління соціально-економічним розвитком регіонів.

Метою лекційних занять є розкриття основних категорій й закономірностей дисципліни, методологічних основ, а також формування орієнтовної бази для подальшого засвоєння навчального матеріалу; обґрунтування стану і перспектив розвитку даної дисципліни, концентрування уваги на найбільш складних і вузлових питаннях і особливостях даної дисципліни, її структури; надання цілісної уяви про предмет, об'єкт і завдання дисципліни; формування у студентів системи знань за допомогою засвоєння загальних закономірностей, загальних принципів; формуванні певної системи емоційно-ціннісного ставлення студентів, орієнтування у значному масиві інформації: ознайомлення з літературою, тенденціями наукових пошуків учених, науковими школами, та надання наукової інформації в упорядкованій системі.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових та дослідницьких вмінь та навичок.

Предметом дисципліни є процеси сучасної трансформації в системі регіональної соціально-економічної політики: законів, закономірностей та принципів територіальної організації виробництва і соціальної сфери у розрізі окремих регіонів України. Важливою складовою є акцент на необхідності втілення нових управлінських рішень, спрямованих на підвищення рівня знань державних службовців, сучасного стану і розвитку господарських та соціально-економічних процесів і явищ, що відбуваються в економіці держави та її регіонів.

Завдання дисципліни – набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок за напрямками: розміщення продуктивних сил, господарські комплекси як самовідтворюючі соціально-економічні системи, регіональна соціально-економічна політика України та інтеграційні процеси у країні.

Знання і навички, отримані на теоретичному та практичному рівні при вивченні дисципліни будуть розвинуті на теоретичному та практичному рівні при проходженні дисциплін другого (магістерського) рівня:

- "Управління трудовими ресурсами регіону";
- "Державне регулювання економіки та планування розвитку територій";
- "Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека".

Знання і навички, отримані при вивченні дисципліни, будуть використовуватись публічними службовцями у професійному контексті:

- на загальнодержавному рівні – в департаментах та відділах центральних органів виконавчої влади;
- на регіональному рівні – в управліннях та відділах обласних та районних державних адміністрацій;
- на рівні органів місцевого самоврядування – у відділах та службах органів місцевого самоврядування.

1.2 Компетентності і результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, перелік яких наведено в табл. 1.1 в стовпці «Компетентності». Щоб набути кожну з перерахованих компетентностей, здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати знання, уміння, комунікативні здібності, а також здатність самостійно і відповідально здійснювати дії в контексті професії. Ці складові відповідають дескрипторам з Національної рамки кваліфікацій і надаються для кожної компетентності в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Відповідність компетентностей/результатів навчання дескрипторам Національної рамки кваліфікацій

Компетентності/ результати навчання	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
<p>1. Засвоювати нові ціннісно-нормативні відносини, що дозволяють подолати відчуження людини від природи, виробити екологічний світогляд, екологічні імперативні взаємодії суспільства і природи.</p> <p>2. Визначати шляхи вирішення загальних соціальних проблем: захист довкілля, прав громадян, інтересів споживача, охорона здоров'я та безпека життєдіяльності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – механізмів, методів та інструментів регіональної соціально-економічної політики; – теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку; – методології дослідження проблем реалізації регіональної соціально-економічної політики – наукових засад регіональної соціально-економічної політики; – теорії територіального і галузевої структури господарського комплексу України та її економічних районів; – понятійного апарату та методології дослідження проблем соціально-економічного розвитку регіонів; – форм, методів і інструментів реалізації державної регіональної соціально-економічної політики; – інструментів організації продуктивних сил регіону; – економічної оцінки інтегрального природно-ресурсного потенціалу та демографічної ситуації; – системи показни- 	<ul style="list-style-type: none"> – здатність використовувати знання й практичні навички щодо теорії регіональної соціально-економічної політики і регіонального розвитку, наукових засад регіональної соціально-економічної політики; – здатність застосувати основні поняття, закони і закономірності розміщення продуктивних сил і функціонування регіональної економіки; – здатність до оволодіння методами аналізу територіальної і галузевої структури господарського комплексу України та її регіонів; – здатність приймати управлінські рішення щодо розвитку конкретного регіону при здійсненні регіональної соціально-економічної політики, об'єктивної необхідності раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни; – здатність використовувати принципи раціонального природокористування та охорони 	<ul style="list-style-type: none"> – здійснення оцінювання фінансового забезпечення впровадження державно-управлінських рішень щодо економічного і соціального розвитку регіонів; – організація ефективних комунікацій при прийнятті політико-управлінських рішень; – застосування навичок аналізу регіональної соціально-економічної політики на практиці; – обрання оптимальних способів та напрямків використання наявних ресурсів регіону з метою розробки комплексної програми реалізації раціональної моделі регіонального розвитку; – практичне використання аналітичних методик, аудиту, моніторингу та оцінювання регіональної соціально-економічної політики; – зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо 	<ul style="list-style-type: none"> – соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень; – забезпечення контролю за процесом збору та обробки демографічної і економічної інформації; – розробка концептуальних засад впровадження системного підходу в управлінні розвитком регіонів; – адаптація своєї поведінки до зовнішніх обставин під час виконання завдань або розв'язання проблем; – формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; – демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у пере-

Компетентності/ результати навчання	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	<p>ків соціально-економічного аналізу регіонального розвитку;</p> <ul style="list-style-type: none"> – поняття та сутності джерел фінансування реалізації регіональних стратегій; – концептуальних засад підходів до організації процесу стратегічного планування; – сутності стратегії створення позитивного іміджу регіону; – методів вибору альтернатив регіонального розвитку за обраною сукупністю критеріїв; – концептуальних засад соціально-гуманітарної політики регіону; – методів аналізу, оцінки системи територіального поділу праці; – теорії раціонального застосування інструментів регулювання регіонального відтворення; – принципів планування, формування, оцінки ефективності заходів регіональної соціально-економічної політики з метою вирівнювання ступенів соціально-економічного розвитку регіонів України; – сутності теорії та практики аналізу регіональної соціально-економічної політики; – структури та вимог до змісту основних аналітичних документів в регіональній соціально-економічній політиці та управлінні; – сутності теорії та практики прийняття управлінських рішень щодо розвитку конкретного регіону 	<p>навколишнього середовища;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність визначати та аналізувати показники соціально-економічного розвитку регіонів України, показники сучасного стану та напрямки регіонального розвитку економіки країни; – здатність ідентифікувати проблеми та здійснювати аналіз регіональної соціально-економічної політики; – здатність готувати аналітичні довідки, пропозиції, доповіді на підставі статистичного аналізу показників виконання місцевого бюджету. – здатність розуміти, інтерпретувати та використовувати на практиці основні теорії та принципи, що лежать в основі регіональної соціально-економічної; – здатність здійснювати контроль за виконанням прав, обов'язків та відповідальністю виконавців регіональної економічної політики, ефективно делегувати повноваження; – проводити розрахунки щодо визначення рівня людського потенціалу, ринку праці та збалансованості робочих місць та робочої сили; – оцінювати рівень соціально-економічного розвитку регіонів, визначати шляхи зміцнення конкурентних позицій регіонів та розробляти стратегію економічного зростання; – здатність обґрунтовувати критерії для оцінювання ефективності стратегії регіо- 	<p>організації обрання адекватних фінансових механізмів впровадження державно-управлінських рішень щодо економічного і соціального розвитку регіонів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – обрання узгодженого комплексу принципів, цілей та методів державної регіональної політики, визначення наслідків для регіону як об'єкту її впливу; – розробка та практичне впровадження механізмів контролю за виконанням прав, обов'язків та відповідальністю виконавців регіональної соціально-економічної політики та ефективного делегувати повноважень; – визначення зовнішніх і внутрішніх чинників впливу на регіональну соціально-економічну політику в Україні. – практичне використання оцінки ефективності впливу держави на фінансові відносини на мезо-рівні. 	<p>дових контекстах професійної та наукової діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення; – прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; – прийняття, з метою вирішення управлінських завдань, індивідуально чи у складі групи осіб управлінських рішень під власну відповідальність на основі і в межах чинного законодавства; – відповідальність за наукове обґрунтування стратегічних рішень та/або розвитку наукових напрямів, якість досліджень і розробок.

Компетентності/ результати навчання	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	<p>при здійсненні регіональної соціально-економічної політики,</p> <ul style="list-style-type: none"> – теорії об'єктивної необхідності раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни; – понять та сутності, принципів, цілей й методів державної регіональної політики та політики регіонального розвитку з урахуванням реформ та світового досвіду. 	<p>ну; передбачати наслідки прийнятих управлінських рішень щодо реалізації тієї чи іншої складової стратегії регіону;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розраховувати основні соціально-економічні показники та застосовувати їх економічну сутність для ефективного здійснення стратегії регіону; – здатність розробляти пропозиції щодо регіональних програм соціально-економічного розвитку, державних та регіональних цільових програм, спрямованих на підвищення ефективності соціально-економічного розвитку регіону. 		

Перераховані компетентності є складовими інтегрованої професійної компетентності:

"здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики, характеризується невизначеністю умов і вимог",

що зв'язана з дисципліною "Регіональна соціально-економічна політика" в освітній програмі за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Продемонстровані здобувачами вищої освіти знання, уміння, комунікативні здібності, самостійність і відповідальність в прийнятті рішень складаються в інтегрований програмний результат навчання:

"здійснювати ефективне публічне управління та управляти процесами формування та реалізації регіональної соціально-економічної політики на державному і регіональному рівнях, дотримуючись вимог чинного законодавства та враховуючи національні інтереси", що зв'язаний з дисципліною "Регіональна соціально-економічна політика" в освітній програмі за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

1.3 Навчальна робота за дисципліною

Тип дисципліни: **вибіркова.**

Форми та методи навчання: **лекції, практичні заняття, контрольна робота, самостійна робота**

Семестри: 3.

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин - 150; кількість кредитів ECTS – 5.0

Денна форма навчання:

– 3 семестр: лекції – 14 год., практичні – 14 год., самостійна робота студентів – 122 год., вид контролю – іспит.

Заочна форма навчання:

– 3 семестр: лекції – 6 год., практичні – 4 год., самостійна робота студентів – 140 год., у т.ч. контрольна робота; кількість кредитів ECTS – 5.0, вид контролю – іспит.

Мова навчання: **українська.**

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу, які безпосередньо проводять заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: olgablack555@gmail.com.

2 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

2.1 Тематичний план 3 семестру:

ТЕМА 1. Сутність, мета і завдання регіональної соціально-економічної політики. Ретроспективний огляд появи поняття "Регіональна соціально-економічна політика". Предмет і понятійний апарат дисципліни "Регіональна соціально-економічна політика". Підходи до визначення понять "продуктивні сили" та "розміщення продуктивних сил". Основна мета навчальної дисципліни. Об'єкт, предмет дисципліни "регіональна соціально-економічна політика". Завдання регіональної соціально-економічної політики. Місце та роль науки в системі економічних дисциплін, її зв'язок з іншими науками. Визначення поняття "метод". Методологія дослідження проблем реалізації регіональної соціально-економічної політики. Класифікація основних методів, що використовуються у процесі реалізації регіональної соціально-економічної політики. Характеристика основних методів реалізації регіональної соціально-економічної політики. Визначення регіональної політики, регіональної соціально-економічної політики. Основні напрями регіональної соціально-економічної політики. Концепція державної регіональної політики. Аспекти регіональної соціально-економічної політики. Цілі і завдання регіональної соціально-економічної політики. Врахування особливостей регіонів. Адміністративна область як одиниця регіональної соціально-економічної політики. Розмежування повноважень між центром і регіонами. Основні принципи регіональної соціально-економічної політики України.

ТЕМА 2. Регіон у системі територіального поділу праці. Територіальний поділ праці. Регіон: поняття, характеристика та участь у територіальному поділі праці. Типологія та класифікація регіонів України. Визначення типології регіонів. Характеристика основних типів регіонів. Основні функції регіонів. Установи, які впливають на регіональний розвиток та регіональне управління при виконанні функцій регіонів. Фактори, що впливають на ступінь реалізації функцій. Поняття та особливості проблемних регіонів. Комплексний розвиток регіону.

ТЕМА 3. Механізм реалізації регіональної соціально-економічної політики. Сутність, мета та основні завдання реалізації регіональної соціально-економічної політики. Законодавча база регіональної соціально-економічної політики. Нормативно-правові акти, що регулюють регіональну соціально-економічну політику. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону. Структура влади країни. Повноваження центральних органів державної виконавчої влади при здійсненні регіональної політики. Державна регіональна політика: сутність, принципи, завдання. Глобальні та внутрішні фактори впливу на формування державної регіональної політики та розвиток регіонів. Повноваження регіональних державних органів виконавчої влади. Складові частини механізму реалізації регіональної соціально-економічної політики. Форми, методи і інструменти реалізації державної регіональної соціально-економічної політики. Інституційне забезпечення державної регіональної політики: стан, проблеми та перспективи.

ТЕМА 4. Світовий досвід формування регіональної соціально-економічної політики. Регіональні диспропорції економічного розвитку країн Євросоюзу, США та країн Південно-Східної Азії, глибина та контрастність регіональної диференціації в їх економічному розвитку та розміщенні факторів виробництва. Історичні, економічні, соціальні та інших причини створення основних моделей розвитку регіонів різних країн світу. Досвід реформування регіональної політики країн, що пройшли перехідний етап в розвитку економіки і вступили до Євросоюзу. поєднання окремих принципів і стандартів Євросоюзу та інших економічно розвинутих країн із виробленням власних важелів посилення конкурентоспроможності регіонів задля розвитку регіональної соціально-економічної політики України. Спеціалізовані державні директивні або дорадчі органи, що здійснюють регіональну політику в деяких країнах: комітет Кабінету Міністрів Канади з питань економічного та регіонального розвитку, Президентська комісія США з проблем федералізму, Економічна консультативна рада та Консультативна рада планування комплексного розвитку території при Кабінеті Міністрів Японії, державні компанії регіонального розвитку у Швеції та Нідерландах. Соціально-економічні інтереси різних суб'єктів з урахуванням державних і регіональних пріоритетів в країнах ЄС. Світові форми і методи стимулю-

вання регіонального розвитку. Своєрідність та схожість проблем соціально-економічного розвитку регіонів України порівняно з європейськими тенденціями минулого та сучасності.

ТЕМА 5. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення. Характеристика окремих складових природно-ресурсного потенціалу регіонів України. Природні ресурси як економічний фактор розвитку економіки. Особливості оцінки окремих видів природних ресурсів (земельних й агрокліматичних, мінерально-сировинних, водних, лісових, рекреаційних та ін.). Рівень забезпеченості регіонів України природними ресурсами та їх економічна оцінка. Вплив природних ресурсів на економічний розвиток регіону. Демографічна характеристика народонаселення регіонів України. Основні показники оцінки демографічного потенціалу регіонів країни. Сільське і міське розселення. Роль міжгалузевих господарських комплексів у соціально-економічному розвитку України. Типи міжгалузевих господарських комплексів. Регіональні відмінності у розміщенні і розвитку міжгалузевих господарських комплексів. Паливно-енергетичний комплекс. Металургійний комплекс. Машинобудівний комплекс. Хіміко-лісовий комплекс. Промисловість будівельних матеріалів. Агропромисловий комплекс. Комплекс по виробництву непродовольчих товарів народного споживання. Транспортний комплекс та зв'язок. Проблеми і перспективи розвитку легкої промисловості на сучасному етапі.

ТЕМА 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Аналіз соціально-економічних систем в історичному аспекті. Аналіз розвитку соціально-економічних систем. Поняття і сутність соціально-економічної системи. Характерні особливості протікання процесів регіоналізації в Україні, їх етапність (перший період, другий тощо). Основні позитивні зрушення які відбулися в економіці регіонів (адаптація до нових економічних умов, зростання випуску продукції в галузях машинобудування, металургії, деревообробної галузі). Соціально-економічні проблеми регіонів України. Комплекс чинників які зумовлюють вплив на соціально-економічний розвиток регіонів (макрорівневі, зовнішні, внутрішні, об'єктивні та суб'єктивні).

ТЕМА 7. Сутність стратегії та особливості розробки стратегії регіону. Сутність і поняття стратегічного управління. Багатоплановість поняття "стратегія". Генезис теоретичних підходів до визначення стратегії. Державний механізм стимулювання стратегічного цілепокладання регіонів. Стратегія регіону. Фактори, що найбільш суттєво впливають на зміст стратегії регіону. Визначення бачення регіонального розвитку і стратегічних цілей. Система та механізм формування, розробки та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку регіону. Основні моделі розробки стратегії. Основні підходи до розробки стратегії. Роль адміністративного апарату в розробці стратегії. Шляхи забезпечення ефективності стратегічного управління регіонами. Принципова схема структури та взаємозв'язку ресурсів регіону. Соціально-економічний аналіз регіону. Аналітичні матеріали стратегії регіону. Процес побудови стратегії соціально-економічного розвитку регіону та розробка стратегічної платформи. Ключові напрями формування системи стійкого збалансованого розвитку регіону. Особливості стратегії створення позитивного іміджу регіону для розвитку загального управління регіоном та охорони навколишнього середовища. Вплив стратегії та дій з її здійснення на рівень соціально-економічного розвитку регіону. Основні елементи механізму реалізації стратегії регіону. Характеристика стратегічних інструментів соціально-економічного розвитку регіонів. Основні проблеми втілення стратегій.

3 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

3.1 Зміст аудиторних занять 3 семестру денної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема "Сутність, мета і завдання регіональної соціально-економічної політики"	2	Презентація POWERPOINT	1,2,3,8,9,10, 11,15,16,20, 22, 30
1	Практичне заняття 1. 1. Предмет і понятійний апарат дисципліни "Регіональна соціально-економічна політика". 2. Основна мета навчальної дисципліни. 3. Сутність регіональної політики, регіональної соціально-економічної політики. 4. Основні напрями регіональної соціально-економічної політики. 5. Концепція державної регіональної політики. 6. Цілі і завдання регіональної соціально-економічної політики. 7. Врахування особливості регіонів. 8. Адміністративна область як одиниця регіональної соціально-економічної політики. 9. Розмежування повноважень між центром і регіонами. 10. Прямі і непрямі методи регіональної соціально-економічної політики. 11. Основні принципи регіональної соціально-економічної політики України. Семінар-тренінг з питання "Категоріальний апарат курсу" Тренінг, в ході якого студенти, поділені на малі групи, обгрунтовують сутність предмету і завдань курсу, виявляють багатоаспектності категорії «соціально-економічна політика». Розвивають навички роботи в малих групах і ухвалення сумісного рішення в умовах обмеженого часу, а також навички формування здатності підготовки і проведення презентації свого проекту.	2	Роздатковий Матеріал Презентація POWERPOINT	1,2,3,8,9,10, 11,15,16,20, 22, 30
3	Лекція 2. Тема "Регіон у системі територіального поділу праці"	2	Презентація POWERPOINT	1, 2, 3,8,9,10,11, 20
3	Практичне заняття 2. Тема семінарського заняття "Регіон у системі територіального поділу праці". Семінар-нарада "Поняття та економічна сутність регіону у системі територіального поділу праці. Основні функції регіонів" (із застосуванням кейсів).	2	Роздатковий матеріал	1, 2, 3,8,9,10,11, 20
5	Лекція 3. Тема "Механізм реалізації регіональної соціально-економічної політики"	2	Презентація POWERPOINT	1,3,13,14,22, 32
5	Практичне заняття 3. 1.Сутність, цілі та принципи регіональної соціально-економічної політики	2	Роздатковий матеріал	1,3,13,14,22, 32,37,39,41

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>льно-економічної політики.</p> <p>2. Основні суб'єкти та об'єкти регіональної соціально-економічної політики.</p> <p>3. Цілі регіональної політики в економічній сфері.</p> <p>4. Цілі регіональної політики в соціальній сфері.</p> <p>5. Цілі регіональної політики в екологічній сфері.</p> <p>6. Основні завдання регіональної соціально-економічної політики щодо удосконалення регіональної структури економіки.</p> <p>7. Наукове забезпечення розміщення продуктивних сил.</p> <p>8. Законодавча база регіональної економічної політики.</p> <p>9. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону.</p> <p>10. Складові частини механізму реалізації регіональної економічної політики.</p> <p><i>Семінар-дискусія з питання "Наслідки відсутності заходів щодо реалізації однієї з політик, які є складовими частинами регіональної політики"</i></p>			
7	Лекція 4. Тема "Світовий досвід формування регіональної соціально-економічної політики"	2	Презентація POWERPOINT	15,16,22,26, 28,29,51.55, 56.57,60
7	<p>Практичне заняття 4.</p> <p>1. Регіональні диспропорції економічного розвитку країн Євросоюзу, США та країн Південно-Східної Азії.</p> <p>2. Історичні, економічні, соціальні та інших причини створення основних моделей розвитку регіонів різних країн світу.</p> <p>3. Досвід реформування регіональної політики країн, що пройшли перехідний етап в розвитку економіки і вступили до Євросоюзу.</p> <p>4. Спеціалізовані державні директивні або дорадчі органи, що здійснюють регіональну політику в деяких країнах:</p> <p>5. Соціально-економічні інтереси різних суб'єктів з урахуванням державних і регіональних пріоритетів в країнах ЄС.</p> <p>6. Світові форми і методи стимулювання регіонального розвитку.</p> <p>7. Своєрідність та схожість проблем соціально-економічного розвитку регіонів України порівняно з європейськими тенденціями минулого та сучасності.</p>	2	Роздатковий Матеріал	15,16,22,26, 28,29,51.55, 56.57,60
9	Лекція 5. Тема "Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення"	2	Презентація POWERPOINT	
9	Практичне заняття 5.	2	Роздатковий	8,11,12, 21,

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	1. Характеристика окремих складових природно-ресурсного потенціалу регіонів України. 2. Природні ресурси як економічний фактор розвитку економіки. 3. Особливості оцінки окремих видів природних ресурсів (земельних й агрокліматичних, мінерально-сировинних, водних, лісових, рекреаційних та ін.). 4. Рівень забезпеченості регіонів України природними ресурсами та їх економічна оцінка. 5. Вплив природних ресурсів на економічний розвиток регіону. 6. Демографічна характеристика народонаселення регіонів України. 7. Основні показники оцінки демографічного потенціалу регіонів країни. 8. Роль міжгалузевих господарських комплексів у соціально-економічному розвитку України. 9. Типи міжгалузевих господарських комплексів. 10. Регіональні відмінності у розміщенні і розвитку міжгалузевих господарських комплексів. Семінар-обговорення з переглядом фільму "Природно-ресурсний потенціал регіонів України".		Матеріал Презентація POWERPOINT	24,25,26,59
11	Лекція 6. Тема "Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем"	2	Презентація POWERPOINT	2,3,11,15,16,19,21,23
11	Практичне заняття 6. 1. Аналіз соціально-економічних систем в історичному аспекті. 2. Аналіз розвитку соціально-економічних систем. 3. Поняття і сутність соціально-економічної системи. 4. Характерні особливості протікання процесів регіоналізації в Україні, їх етапність (перший період, другий тощо). 5. Соціально-економічні проблеми регіонів України. 6. Комплекс чинників які зумовлюють вплив на соціально-економічний розвиток регіонів(макрорівневі, зовнішні, внутрішні, об'єктивні та суб'єктивні).	2	Роздатковий матеріал	2,3,11,15,16,19,21,23
13	Лекція 9. Тема "Сутність стратегії та особливості розробки стратегії регіону"	2	Презентація POWERPOINT	22,25,32,34,38,62,64,66
13	Практичне заняття 7. 1. Багатоплановість поняття "стратегія". 2. Стратегія регіону. 3. Фактори, що найбільш суттєво впливають на зміст стратегії регіону. Визначення бачення регіонального розвитку і стратегічних цілей. 4. Формування списку головних загальних регіо-	2	Роздатковий матеріал	22,25,32,34,38,62,64,66

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
	<p>нальних стратегічних альтернатив.</p> <p>5. Основні підходи до розробки стратегії.</p> <p>6. Роль адміністративного апарату в розробці стратегії.</p> <p>7. Шляхи забезпечення ефективності стратегічного управління регіонами.</p> <p>8. Джерела фінансування реалізації регіональних стратегій.</p> <p>9. Особливості стратегії створення позитивного іміджу регіону для розвитку загального управління регіоном та охорони навколишнього середовища.</p> <p>10. Реалізація (виконання) стратегії регіону.</p> <p><i>Семінар-дискусія з питання "Основні проблеми втілення стратегій".</i></p> <p><i>Робота в малих групах "Розробка стратегії створення позитивного іміджу регіону"</i></p>			
	Підсумковий контроль знань	іспит		

4 ЗМІСТ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

4.1 Зміст аудиторних занять 3 семестру заочної форми навчання

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
1	Лекція 1. Тема "Сутність, мета і завдання регіональної соціально-економічної політики"	2	Презентація POWERPOINT	1,2,3,8,9,10, 11,15,16,20, 22, 30
1	Практичне заняття 1. 1. Предмет і понятійний апарат дисципліни "Регіональна соціально-економічна політика". 2. Основна мета навчальної дисципліни. 3. Сутність регіональної політики, регіональної соціально-економічної політики. 4. Основні напрями регіональної соціально-економічної політики. 5. Концепція державної регіональної політики. 6. Цілі і завдання регіональної соціально-економічної політики. 7. Врахування особливості регіонів. 8. Адміністративна область як одиниця регіональної соціально-економічної політики. 9. Розмежування повноважень між центром і регіонами. 10. Прямі і непрямі методи регіональної соціально-економічної політики. 11. Основні принципи регіональної соціально-економічної політики України. Семінар-тренінг з питання "Категоріальний апарат курсу" Тренінг, в ході якого студенти, поділені на малі групи, обґрунтовують сутність предмету і завдань курсу, виявляють багатоаспектності категорії «соціально-економічна політика». Розвивають навички роботи в малих групах і ухвалення сумісного рішення в умовах обмеженого часу, а також навички формування здатності підготовки і проведення презентації свого проекту.	2	Роздатковий Матеріал Презентація POWERPOINT	1,2,3,8,9,10, 11,15,16,20, 22, 30
3	Лекція 2. Тема "Регіон у системі територіального поділу праці"	2	Презентація POWERPOINT	1, 2, 3,8,9,10,11, 20
3	Практичне заняття 2. Тема семінарського заняття "Регіон у системі територіального поділу праці". Семінар-нарада "Поняття та економічна сутність регіону у системі територіального поділу праці. Основні функції регіонів" (із застосуванням кейсів).	1	Роздатковий матеріал	1, 2, 3,8,9,10,11, 20
5	Лекція 3. Тема "Механізм реалізації регіональної соціально-економічної політики"	2	Презентація POWERPOINT	1,3,13,14,22, 32

Навч. тиждень	Назва змістових модулів, теми та короткий зміст навчальних занять	Обсяг (академ. год.), контрольні заходи	Демонстраційні матеріали і ТЗН	Література для самостійної роботи
5	<p>Практичне заняття 3.</p> <p>1. Сутність, цілі та принципи регіональної соціально-економічної політики.</p> <p>2. Основні суб'єкти та об'єкти регіональної соціально-економічної політики.</p> <p>3. Цілі регіональної політики в економічній сфері.</p> <p>4. Цілі регіональної політики в соціальній сфері.</p> <p>5. Цілі регіональної політики в екологічній сфері.</p> <p>6. Основні завдання регіональної соціально-економічної політики щодо удосконалення регіональної структури економіки.</p> <p>7. Наукове забезпечення розміщення продуктивних сил.</p> <p>8. Законодавча база регіональної економічної політики.</p> <p>9. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону.</p> <p>10. Складові частини механізму реалізації регіональної економічної політики.</p> <p><i>Семінар-дискусія з питання "Наслідки відсутності заходів щодо реалізації однієї з політик, які є складовими частинами регіональної політики"</i></p>	1	Роздатковий матеріал	1,3,13,14,22,32,37,39,41
	Підсумковий контроль знань	іспит		

5 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пз	лб	ін д	с.р.		лк	пз	лб	інд	с.р.
3-й семестр												
Тема 1. Сутність, мета і завдання регіональної соціально-економічної політики.	24	2	2			20	24	2	2			20
Тема 2. Регіон у системі територіального поділу праці.	21	2	2			17	21	2	1			18
Тема 3. Механізм реалізації регіональної соціально-економічної політики	21	2	2			17	21	2	1			18
Тема 4. Світовий досвід формування регіональної соціально-економічної політики	21	2	2			17	21					21
Тема 5. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	21	2	2			17	21					21
Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.	21	2	2			17	21					21
Тема 7. Сутність стратегії та особливості розробки стратегії регіону.	21	2	2			17	21					21
Усього годин за 3 семестр	150	14	14			122	150	6	4			140

6 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

6.1 Теми практичних занять у 3 семестрі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Сутність, мета і завдання регіональної соціально-економічної політики.	2	2
2	Регіон у системі територіального поділу праці.	2	1
3	Механізм реалізації регіональної соціально-економічної політики	2	1
4	Світовий досвід формування регіональної соціально-економічної політики	2	
5	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	2	
6	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	2	
7	Сутність стратегії та особливості розробки стратегії регіону	2	
	Разом	14	4

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

7.1 Самостійна робота у 3 семестрі

№ з/п	Стислий опис змісту самостійної роботи	Кількість годин	
		Форма навчання	
		денна	заочна
1	Теоретичні підходи вітчизняних і зарубіжних авторів щодо трактування понять "регіональна політика", "регіональний розвиток" та "регіональна соціально-економічна політика". Історичні передумови формування навчальної дисципліни. Зарубіжний досвід реалізації регіональної соціально-економічної політики. Новітні методи вивчення навчальної дисципліни.	11	11
2	Спеціалізація економічних регіонів та методи їх оцінки. Показники рівня спеціалізації галузей промисловості та сільського господарства. Виробнича інфраструктура регіону. Регулювання регіонального відтворення. Основні функції та правове забезпечення функціонування регіону. Напрями зміцнення конкурентних позицій регіону.	13	13
3	Актуальні проблеми державної регіональної політики в Україні. Світовий досвід формування та реалізації державної регіональної соціально-економічної політики. Фінансове забезпечення реалізації державної регіональної соціально-економічної політики. Необхідність досягнення фінансової автономії місцевих бюджетів як напрям державної регіональної соціально-економічної політики в Україні.	11	14
4	Методичні підходи до грошової оцінки земельних ресурсів території. Оцінка перспектив покращення демографічної ситуації в регіонах країни. Сучасні підходи до оцінки демографічного потенціалу регіонів країни. Нормативно-правове забезпечення процесу зайнятості населення в Україні. Сутність та сучасні форми зайнятості населення. Економічна активність населення регіону. Методичні підходи до оцінки трудових ресурсів потенціалу регіонів країни.	13	12

5	Бачення розвитку регіону. Підбір аналітичних матеріалів стратегії регіону. Елементи та етапи підготовки стратегії. Учасники розробки стратегії. Стратегічні, компонентні цілі та цілі на рівні проєктів. Стратегічне фокусування. Класифікація переваг регіону. Визначення і вибір конкурентних переваг регіону. Ознаки недостатнього обґрунтування стратегії. Розробка стратегічних планів як специфічний вид діяльності.	11	15
6	Правові, економічні, адміністративні методи регіональної економічної політики. Основні напрями створення ефективної системи регулювання економічного розвитку регіону. Горизонтальні та вертикальні взаємодії місцевої адміністрації. Інвестиційна політика регіону. Інвестиційний потенціал регіону. Поняття про фінансову автономію. Місцевий бюджет в бюджетній системі. Основні принципи регіональної економічної політики України. Регіональна економічна політика України як один із засобів інтеграції країни у Європейську і Світову співдружність країн.	11	15
7	Характерні особливості протікання процесів регіоналізації в Україні, їх етапність (перший період, другий тощо). Основні позитивні зрушення які відбулися в економіці регіонів (адаптація до нових економічних умов, зростання випуску продукції в галузях машинобудування, металургії, деревообробної галузі). Соціально-економічні проблеми регіонів України. Комплекс чинників які зумовлюють вплив на соціально-економічний розвиток регіонів(макрорівневі, зовнішні, внутрішні, об'єктивні та суб'єктивні).	13	15
8	Особливості розробки стратегії розвитку малого міста. Етапи розробки стратегії розвитку малого міста. Досягнення узгодженості між складовими стратегії розвитку малого міста. Визначення ключових чинників, які впливають на якість проєкту розробки та реалізації стратегії розвитку малого міста. Особливості фінансування розглянутої стратегії.	13	15
9	Фінансова незалежність місцевого самоврядування. Зміст та значення фінансової політики органів місцевого самоврядування. Координація діяльності учасників бюджетного процесу. Розгляд та прийняття рішення про місцевий бюджет. Організація виконання та формування звітності про виконання місцевих бюджетів. Державна регіональна політика та її роль у забезпеченні фінансової стабільності регіонів. Сутність та виконання бюджетної політики на місцевому рівні. Механізм управління місцевими фінансами.	13	15
10	Сталий розвиток суспільства та його екологічна, економічна та соціальна складові. Стратегія сталого розвитку України. Зростання масштабів виробництва та його вплив на навколишнє середовище. Промисловий комплекс і проблеми раціонального природокористування. Екологічні проблеми теплової, атомної та гідроенергетики, чорної та кольорової металургії, видобувної, хімічної і нафтохімічної промисловості та промисловості будівельних матеріалів. Особливості впливу агропромислового комплексу на навколишнє середовище. Транспортна система як джерело забруднення навколишнього середовища. Система розселення як фактор антропогенного впливу на навколишнє середовище. Урбанізація. Розвиток міст і проблеми використання відходів.	13	15
	Разом	122	140

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

У 3 семестрі для студентів заочної форми навчання передбачена контрольна робота. Тематика контрольної роботи пов'язана з тематикою теоретичного навчання, але орієнтована на вивчення більш складних завдань.

Контрольна робота виконується в 3 семестрі кожним студентом заочної форми навчання за індивідуальним завданням.

Методичні вказівки щодо виконання і варіанти початкових даних до контрольної роботи надаються у методичному забезпеченні до дисципліни. Тематики контрольної роботи надаються у додатку до методичних вказівок.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

На лекціях застосовується пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: зорганізується сприймання та усвідомлення інформації з візуальним супроводженням навчального процесу (комп'ютерних презентацій). Використовується декілька типів лекцій.

Проблемна лекція. Знання вводяться за допомогою проблемного питання, задачі, ситуації. При цьому процес пізнання у співробітництві і діалозі із викладачем наближається до дослідницької діяльності студентів. Зміст проблеми розкривається шляхом організації пошуку її вирішення або шляхом аналізу та узагальнення традиційних і нестандартних точок зору. Лекції візуалізації, що включають усну інформацію, перетворену у візуальну форму у вигляді таблиць, схем, слайдів, рисунків. Лекція - конференція проводиться як науково - практичне заняття за задалегідь поставленою проблемою і системою доповідей тривалістю 5-10 хвилин. Кожний виступ є логічно завершеною інформацією у межах програми, що запропонована викладачем. Сукупність представлених виступів дозволяє всебічно висвітлити проблему. Наприкінці лекції викладач підводить підсумки самостійної роботи і виступів студентів, за їх допомогою формує основні висновки. Лекція «круглий стіл». Максимально демократизує спілкування лекторів і слухачів, оскільки передбачає їх рівність як співрозмовників, які колективно обговорюють якусь проблему.

Практичне заняття - форма навчального заняття, спрямована на формування професійних компетентностей слухачів у процесі виконання ними певних видів економічної роботи, а саме - розрахунків економічних показників, обґрунтування висновків щодо напрямів покращення державного регулювання економіки. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі - тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. На практичних заняттях застосовуються інтерактивні методи навчання, у процесі якого студенти і викладач перебувають у режимі бесіди, діалогу між собою. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів. За допомогою інтерактивних технологій студенти мають змогу: аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу й у такий спосіб зробити засвоєння знань доступнішим; навчитися формулювати власну думку, правильно її висловлювати, доводити власну позицію, аргументувати й дискутувати; навчитися слухати іншу людину, поважати альтернативну думку; моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації, їх моделювання; вчитися будувати конструктивні взаємини у групі, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу та консенсусу; розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт. Серед інтерактивних методів необхідно використовувати такі як: мозковий штурм, мікрофон, коло ідей, робота в малих групах, займи позицію, пресс-метод, рольові ігри.

Для самостійного вивчення матеріалів курсу студенти використовують методичне забез-

печення, яке розміщене на сайті Центру дистанційного навчання університету (<http://moodle.snu.edu.ua>), доступ до якого провадиться через Інтернет.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний та підсумковий контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування навчального процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах занять у вигляді короткочасних аудиторних контрольних робіт, електронного тестування на сайті дистанційного навчання і домашніх контрольних робіт для заочної форми навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також для планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обов'язку навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю - письмова, зміст і структура екзаменаційних білетів (тестових завдань) визначені рішенням кафедри. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль, надається у додатку А.

11 РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Використовується 100-бальна накопичувальна система.

Таблиця 11.1- Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма, 3 семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	іспит	Сума
до 10	до 10	до 10	до 10	до 10	до 10	до 10	до 30	100

Таблиця 11.2- Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма, 3 семестр

Присутність на всіх заняттях	Своєчасне виконання завдань для самостійної роботи	іспит	Сума
до 20	до 30	до 50	100

Таблиця 11.3-Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи та оформлення її результатів за дисципліною "Регіональна соціально-економічна політика" для студентів заочної форми навчання спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"/ Укл. Заблодська І.В., Чорна О.Ю. – Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – 24 с

13 ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ВИВЧЕННЯ ДАНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік дисциплін наведено у таблиці 13.1.

Таблиця 13.1. - Перелік дисциплін, що забезпечують вивчення даної дисципліни

Дисципліни, що забезпечують			Дана дисципліна	
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми	Семестр	Номер теми
1	Стратегічне управління	усі теми	2	усі теми
1	Публічна політика	Політика регіонального розвитку Місцеве самоврядування Соціально-гуманітарна політика Аналіз публічної політики	2	3,4,5,6

14 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: затверджена Постановою Кабінету Міністрів України № 385 від 06.08.2014 р. // Урядовий кур'єр [Текст]. — 2014. — № 160. — 3 верес. — С. 7.- Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
3. Закон України "Про стимулювання розвитку регіонів" (нова редакція) від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ovu.com.ua
4. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 року № 3206-VI [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу : Указ Президента України від 05.03.2004 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Регламент Головного управління державної служби України та його територіальних органів: Наказ Голодержслужби України від 16.02.2007 р. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
8. Білик Р. Р. Детермінанти регіонального розвитку у вимірі економічної безпеки України : монографія / Р. Р. Білик ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2016. – 352 с.
9. Гаврилов А. И. Региональная экономика и управление : учеб. пособ. для вузов / А. И. Гаврилов. - Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. - 239 с.
10. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики : учебник / А. Г. Гранберг. - 4-е изд. - Москва : ГУ ВШЭ, 2004. - 495 с.
11. Гордієнко В. П. Регіональна економіка : навч. посіб. / В. П. Гордієнко. - Київ : ЦУЛ, 2014. - 204 с.
12. Герасимчук З. В. Конкурентоспроможність регіону: теорія, методологія, практика: Монографія / З.В.Герасимчук, Л.Л.Ковальська. — Луцьк: Надстир'я, 2008. — 248 с.
13. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети [Текст]: монографія / за ред. З. С. Варналія. — К.: НІСД, 2007. – 768 с.
14. Державна політика в соціогуманітарній сфері: підручник / авт.. кол.: В.А.Скуратівський, В.П.Трощинський, П.К.Ситник та ін.; за аг. Ред. В.А. Скуратівського, В.П.Трощинського. – К.: НАДУ, 2010. – 284 с.
15. Долишній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХХХІ століття: нові пріоритети / М. І. Долишній. – К. : Наукова думка, 2006. – 512 с.
16. Заблодська І.В. Регіональна промислова політика: питання теорії та практики: [Монографія] / І.В. Заблодська – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. – 344 с.
17. Концепція розвитку електронного урядування в Україні. – К.: «Відродження». – 2009.
18. Євтушенко О.Н., Лушагіна Т.В. Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика становлення: навч. Посібник. Вид-во ЧДУ. 2013.
19. Євтушенко О.Н. Державна влада і місцеве самоврядування в політичній системі суспільства: монографія. Вид-во ЧДУ. 2010.
20. Мазур А.Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення і управління: [Монографія] / А.Г. Мазур / Рада по вивченню продукт. сил України. – Вінниця, 2000. – 263 с.
21. Максимчук М. В. Інституціоналізація розвитку економіки регіонів України: теорія і практика : монографія / М. В. Максимчук ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів, 2016. – 394 с.

22. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення/ ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. С. Л. Шульц. - Львів, 2018. - 205 с.
23. Нудельман В. Вдосконалення адміністративно-територіального устрою України / В. Нудельман // Регіональна економіка. – 2001. – № 3. – С. 126 – 130.
24. Папієв М. Соціальні орієнтири Державного бюджету / М. Папієв, М. Шаповал // Уряд. кур'єр. – 2003. – № 213. – С. 4.
25. Регіональна економіка : підручник / за заг. ред. проф. Н. Л. Гавкалової. - Харків : ВД "ІНЖЕК", 2011. - 464 с.
26. Регіональна економіка у схемах і таблицях : навчально-практичний посібник / Т. М. Серікова, Н. К. Гіковата, Г. М. Шумська; за заг. ред. канд. екон. наук. доцента Серікової Т. М. - Харків : Вид ХНЕУ, 2010. - 176 с.
27. Регіональна економіка: навч. посіб. / за ред. В.Ф. Семенова. - Київ : МП Леся, 2009. - 708 с.
28. Регіональна політика в країнах Європи: уроки для України // Проект Київ. центру Інту Схід-Захід. – К.: Логос, 2000. – 152 с.
29. Регіональна структурна політика: сучасні тенденції та нові виклики : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» ; наук. ред. С. Л. Шульц ; С. Л. Шульц, С. Й. Вовканич, С. М. Писаренко, М. В. Максимчук, О. М. Луцків, та ін.. – Львів, 2016. – 328 с.
30. Сторонянська І. Регіони України: пошук моделі конвергентного розвитку / І. Сторонянська. – Львів: Арал, 2008. – 144 с.
31. Сунцова О. О. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. О. Сунцова. - Київ : Центр учбової літератури, 2010. - 488 с.
32. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні 2016 : наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» ; наук. ред. В. С. Кравців ; наук. координатор С. Л. Шульц. – Львів, 2016. – 218 с.
33. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні 2015 : наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» ; наук. ред.: В. С. Кравців ; наук. координатор: С. Л. Шульц. – Львів, 2015. – 204 с.
34. Черевко О.В. Стратегія соціально-економічного розвитку регіонів України: [Монографія] / О.В. Черевко – Черкаси: Брама-Україна, 2006. – 424 с.

Додаткова література:

35. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи: монографія / за аг. Ред. Н.Р.Нижник, Н.Т.Гончарук. – Д.: Моноліт, 2009. – 384 с.
36. Белебега І.О. Адміністративно-територіальна реформа в регіонах України / І.О. Белебега – Х.: ХНТУСГ. – 2007. – 156 с.
37. Бірюкова М.В. Переваги застосування регіональної соціальної політики в Україні// [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/Debu/2006-1/doc/2/03.pdf>
38. Економіка України: національна стратегія розвитку : монографія / відп. ред. Л. С. Гринів ; Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2009. – 444 с.
39. Крайник О.П. Економічний розвиток регіону: [Монографія] / О.П. Крайник; За ред. акад. М.І.Долішнього. – Львів: Ліга-Прес, 2002. – 294 с.
40. Гаєвський Б.А., Ребкало В.А., Туленков М.В. Політичне управління / Навч. Посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 160 с.
41. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: Навч. Посібник / За заг. Ред. Н.Р.Нижник, В.М.Олуйка. – Львів: Вид-во Нац. Універ. «Львівська політехніка», 2002. – 352 с.
42. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. Посіб. / Н.Р. Нижник, С.Д.Дубенко, В.І.

43. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. Ред. В.Б.Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.
44. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століття: нові пріоритети / М. І. Долішній. — К.: Наукова думка, 2006. — 512 с.
45. Стецюк Н.М. Розвиток самоврядування на місцевому рівні у контексті євроінтеграційних процесів // Місцеве самоврядування – основа сталого розвитку // Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю. (Київ, 16 травня 2014 р.). У двох томах. Том 1. С. 214 – 215.
46. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К.О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю.В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.
47. Державна політика: підручник. / Ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
48. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Наук.-ред.колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. - [Т. 1. – 748 с.; Т. 2. – 692 с.; Т.3. – 788 с.; Т. 4. – 648 с.; Т. 5. – 408 с.; Т. 6. – 524 с.; Т. 7. – 761 с.; Т. 8. – 712 с.].
49. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку : монографія у 8 томах / Інститут регіональних досліджень НАН України; наук. ред. В. С. Кравців. – Том 3. Промисловий потенціал / відп. ред. С. Л. Шульц. – Львів, 2013. – 292 с.
50. Керцман В.Ю. Державне регулювання розвитку регіонів в Україні: теорія і практика: дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02/ . Керцман Василь Юрійович. — К. : [б.в.], 2005. — 403с.
51. Комарницький М. Розвиток регіональних відносин у Південно-Східній Азії у світлі нових теоретичних концепцій [Текст] // Вісник Львівського університету (Серія філософські науки): збірник наукових праць. – 2009. – Випуск 12. – С. 201–209.
52. Коротич О.Б. Державне управління регіональним розвитком країни: теоретико-методологічні засади [Електронний ресурс] / Коротич О. Б. // Державне будівництво : Електронне наукове фахове видання. – 2010. – № 1. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/Debu/2010-1/doc/1/02.pdf>
53. Луцишин Н.П. Формування інституційної структури регіональної політики в країнах Європи // Регіональна економіка. – 2004. – № 3. – С. 199 – 208.
54. Лях А.В. Реструктуризация старопромышленных регионов: зарубежный опыт и возможности его применения [Электронный ресурс] / А.В. Лях. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/prvs/2007_4/1661.pdf
55. Мамонова В.В. Світовий досвід державного регулювання депресивних територій / В.В. Мамонова // Теорія та практика державного управління [Текст] : зб. наук. пр. — Вип. 1 (20). — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2008. — С. 245-251.
56. Місцеве самоврядування в країнах Східної Європи та Співдружності Незалежних Держав // Інститут Місцевого Врядування та Державної служби. – Будапешт, 2000. – 246 с.
57. Мрінська О. Особливості регіональної політики щодо старопромилових регіонів у Великобританії (Мерсісайд) та Україні (Луганська область) [Текст] // Управління сучасним містом. – 2002. – №10–12. – С.40–49.
58. Никифорак В.А., Никифорак Я.Д. Імперативний підхід до аналізу розвитку регіону: постановка проблеми // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 162. Економіка. Збірник наукових праць. — Чернівці: Рута, 2002. — С. 37—43.
59. Туленков М.В. Соціальна політика в Україні: Навч.-метод. розробка – К.: ППК ДСЗУ, 2010. – 35 с.
60. Чурсіна Н.В. Вирівнювання територій: європейський досвід / Н.В. Чурсіна // Теорія та практика державного управління [Текст] : зб. наук. пр. — Вип. 3 (22). — Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2008. - С. 447-455.

61. Шиманський О.О. Теоретико-методологічні основи регіональної соціальної політики// [Електронний ресурс].-Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2010_6_2/32.pdf с.

Нормативно-правові інформаційні джерела:

62. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова КМУ №385 від 06.08.2016 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/385-2014n>.
63. Інформаційний ресурс з проблематики управління проектами. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.project.narod.ru.
64. Про Генеральну схему планування території України : Закон України №3059-14 від 07.02.2002 р. (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>.
65. Про засади державної регіональної політики : Закон України № 156-VIII від 05.02.2015 р. (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/156-19>
66. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України №3235-IV від 20.12.2005 р. (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>
67. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
68. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
69. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
70. Питання впровадження єдиної державної політики реформ в Україні: Указ Президента України від 19.01.2015 № 22/2015 (зі змінами і доповненнями) . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/22/2015>.
71. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
72. Про електронний обмін службовими документами в органах виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2009 № 733 (зі змінами). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/733-2009-%D0%BF>.
73. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386- 57 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>
74. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

15 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
2. Сайт №2 системи дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodlesti.snu.edu.ua/>
3. Сайт бібліотеки СНУ ім. В. Даля - <http://library.snu.edu.ua>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
5. Право. Україна [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html>.
6. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. - Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Додаток А

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет і понятійний апарат дисципліни "Регіональна соціально-економічна політика".
2. Підходи до визначення понять "продуктивні сили" та "розміщення продуктивних сил".
3. Наукові методи аналізу розміщення продуктивних сил.
4. Методи аналізу рівнів економічного розвитку регіонів.
5. Теорії розміщення продуктивних сил і розвитку регіонів.
6. Принципи розміщення продуктивних сил і формування економіки регіонів.
7. Економічне районування України.
8. Регіон: поняття, характеристика та участь у територіальному поділі праці.
9. Поняття та особливості проблемних регіонів.
10. Сутність і мета регіональної політики.
11. Регіональна соціально-економічна політика.
12. Завдання регіональної соціально-економічної політики України.
13. Механізм реалізації регіональної соціально-економічної політики.
14. Сутність соціальної політики, її принципи.
15. Суб'єкти, об'єкти соціально-економічної політики.
16. Перспективи розвитку регіонів України.
17. Галузева структура господарського комплексу України.
18. Демографічна характеристика народонаселення.
19. Харчова промисловість України.
20. Транспортний комплекс: розвиток і розміщення.
21. Агропромисловий комплекс України.
22. Галузева структура паливно-енергетичного комплексу.
23. Паливна промисловість.
24. Економічна динаміка регіонів: чинники, пропорції, тенденції.
25. Соціальне вирівнювання регіонів.
26. Економіка регіонів України.
27. Мета та принципи сталого розвитку України.
28. Чистий економічний ефект природоохоронних заходів.
29. Особливості регулювання і планування природоохоронної діяльності в зарубіжних країнах.
30. Досвід зарубіжних країн у сфері охорони довкілля.
31. Основні джерела інформації про населення та його статистичний аналіз.
32. Сутність та види міграції.
33. Показники аналізу міграційних процесів.
34. Особливості міграційних процесів в Україні та важелі їх регулювання.
35. Стратегічні напрями подолання бідності.
36. Сутність міжгалузевих господарських комплексів.
37. Типи міжгалузевих господарських комплексів в господарському комплексі України.
38. Регіональні особливості розміщення і розвитку міжгалузевих господарських комплексів.
39. SWOT-аналіз і стратегічне планування розвитку регіону.
40. Мета та принципи стратегічного планування регіонального розвитку.
41. Моделі стратегічного планування регіонального розвитку.
42. Обґрунтування критеріїв відбору стратегії розвитку регіону.
43. Методи вибору альтернатив регіонального розвитку.